MAANTEEAMET

Valga Maavalitsus
Kesk 12
68203 VALGA
info@valga.maavalitsus.ee

Teie 25.01.2016 nr 12-3/16-158-1

Meie 17.02.16 nr 15-2/15-00028/873

Valga maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandest

Olete teavitanud Maanteeametit Valga maakonnaplaneeringu 2030+ keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande avaliku väljapaneku toimumisest. Maanteeamet on KSH aruandega tutvunud ning esitab alljärgnevad ettepanekud:

1. KSH aruanne annab teedevõrgu osas uute maanteekoridoride näol kahetist infot. Peatükis *6.5.2 Teedevõrk* on öeldud, et teedevõrk Valga maakonnas on piisavalt tihe ning maanteekoridore kavandatud ei ole. Samas Natura-alasid käsitlevates peatükkides on välja toodud, et Õru loodusalale ulatub planeeritav maanteekoridor. Palume KSH aruannet korrigeerida selliselt, et see oleks ühtviisi mõistetav.
2. Maakonnaplaneeringuga (edaspidi planeering) on Valga maakonnas ette nähtud üsna suures mahus jalgratta- ja jalgteede (edaspidi JJT) võrgustiku arendamine. Maanteeamet on planeeringu koostamisel juhtinud tähelepanu, et ei osale JJT võrgustiku arendamise finantseerimises ning see informatsioon on planeeringu koostamisel võetud teadmiseks. Palume võimalusel KSH aruandes kirjeldada, kas väline abi JJT võrgustiku arendamise finantseerimises on vajalik või saavad kohalikud omavalitsused iseseisvalt hakkama. Teeme ettepaneku välja selgitada piirkonnad, kus JJT rajamine on esmatähtis.
3. Eelnevat punkti arvesse võttes, palume turismist ning kultuuripärandi hoidmise seisukohast tulenevalt analüüsida, missugustes piirkondades on oluline ühendusteede arendamine ning kaasaegsete parklate rajamine.
4. Planeeringuga on rakendatud „pargi-ja-reisi“ põhimõtet. Palume hinnata ning võimalusel määratleda asukohad, kus „pargi-ja-reisi“ põhimõttel parklate rajamine aktuaalne on.
5. KSH aruandes on välja toodud lubjakivi ja dolokivi tähtsus IV kuni VI klassi riigiteede korrashoiuks, sh pindamiseks. Kuna Kagu-Eesti riigiteed kuuluvad liiklustiheduse arvestuses valdavalt IV ja madalamasse klassi, siis on teehoiul lubjakivi- ja dolokivikillustikul oluline tähtsus. Samas on maavarade varustuskindluse puhul välja toodud, et hetkel kasutuses olevas Marinova kaevanduses (asub Võru maakonnas) jätkub praeguste keskmiste aastamäärade juures dolokivi 12 aastaks. Eelnevat arvesse võttes palume hinnata, kas ning millist maavara vajatakse teistest maakondadest või mil määral ollakse valmis teisi maakondi abistama.

Palume eespool toodud ettepanekuid KSH aruande täiendamisel arvesse võtta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Leiten
planeeringute menetlemise talituse juhataja

Anni Luht 509 0807, Anni.Luht@mnt.ee
Rein Kallas 611 9377, Rein.Kallas@mnt.ee

VALGA MAAVALITSUS

Hr Marten Leiten
Maanteeamet
Veski 23
51005, Tartu

Teie 17.02.2016 nr 15-2/15-00028/873
10.02.16 nr 15-2/15-00700/387
Meie 18.03.2016 nr 12-3/16-158-6

Vastus Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja
selle KSH
aruande kohta esitatud ettepanekutele

Lugupeetud härra Leiten

Esitasite oma kirjaga 10.02.16 nr 15-2/15-00700/387 ettepanekud Valga maakonnaplaneeringu 2030+ täiendamiseks, tuues muuhulgas välja, et tulenevalt vastuolust seadusega ei saa Maanteeamet lugeda Valga maakonnaplaneeringut kooskõlastatuks. Valga Maavalitsus on täiendava läbirääkimise käigus Maanteeametiga selgitanud oma seisukohti, mille tulemusena on jõutud alltoodud seisukohtadele.

1. Palusite eemaldada maakonnaplaneeringu seletuskirjast tingimuse *Maanteeameti nõusolekut ei ole vaja küsida teekoridoris asuvatel olemasolevatel õuealade*, kuna see on vastuolus ehitusseadustiku § 70 lõikega 3.

Täpsustame tingimust järgnevalt: *Maanteeameti nõusolekut ei ole vaja küsida teekoridoris asuvatel olemasolevatel õuealadel ehitusloa kohustuseta ehitiste kavandamise puhul*. Oleme seisukohal, et antud sõnastuse puhul puudub vastuolu ehitusseadustiku § 70 lõikega 3.

2. Palusite sildu tehnovõrkude võimaliku asukohana mitte ette näha.

Oleme seisukohal, et maakonnaplaneeringu ülesannetest ja optimaalsest ruumikasutusest lähtuvalt on maakonnaplaneeringus toodud tingimus asjakohane tehnovõrkude koridoride paigutuse määramisel: *eelistatult paigaldatakse liinid avaliku kasutusega maadele (nt teekoridori, kergliiklusteede äärde, sobival trassivalikul kaalutakse sildade kasutust).* Leiame, et antud sõnastus on ka piisavalt paindlik (*eelistusel*, *kaalutakse sildade kasutamist*). Olete oma kirjas välja toonud, et tehnovõrkude omanikud seavad Maanteeametile tingimused, mis olulisel määral komplitseerivad edaspidiseid ehitustöid. Paraku ei ole Te selgitanud, millised komplikatsioonid antud põhimõttega Maanteeametile kaasnevad, ja välja toonud, milles seisneb vastuolu õigusaktidega.

Kuna planeeringu seletuskirjast on vastuolu ehitusseadustikuga eemaldatud, loeme käesolevalt planeeringu kooskõlastatuks.

Lisaks tegite kirjaga 17.02.16 nr 15-2/15-00028/873 ettepanekud Valga maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande osas. Meie seisukohad neile on järgnevad:

1) Palusite KSH aruannet korrigeerida selliselt, et oleks ühtviisi mõistetav Õru loodusalale ulatuv maanteekoridor, st - kas see on olemasolev või kavandatav.

Teie ettepanekuga on arvestatud ja KSH aruande sõnastust ptk 5.2 korrigeeritakse selliselt, et Õru loodusala lähedal kavandatav teeõgvendus ei ole planeeritav maanteekoridor.

2) Tegite ettepaneku võimalusel KSH aruandes kirjeldada, kas väline abi jalgratta- ja jalgteede võrgustiku arendamise finantseerimises on vajalik või saavad kohalikud omavalitsused iseseisvalt hakkama. Tegite ka ettepaneku välja selgitada piirkonnad, kus jalgratta- ja jalgteede rajamine on esmatähtis.
Oleme seisukohal, et finantseerimisallikate analüüsi koostamine ei ole maakonnaplaneeringu KSH ülesanne. Maakonnaplaneeringu ülesanne on anda üldised suunised ja põhimõtted üldplaneeringute koostamiseks. Sellest lähtuvalt on maakonnaplaneeringus välja toodud olulised objektid ja sihtpunktid, mis peavad olema ühendatud kergliiklusteede võrgustikuga: koolid, vaba aja veetmise kohad (noortekeskused, kultuuri- ja rahvamajad, spordihooned jmt), kauplused, suuremad tööandjad, (teenindus) ettevõtted, ametiasutused, meditsiiniasutused. Esmatähtsad põhimõtted kergliiklusteede planeerimisel on võrgustiku turvalisus, selgus, ühtlus, pidevus ja otstarbekus. Maakonnaplaneeringu täpsusastest lähtuvalt ei ole eesmärgiks käsitleda konkreetseid piirkondi/asukohti, mistõttu ei ole seda aspekti käsitletud ka KSH aruandes. Leiame, et see on kohaliku omavalitsuse tasandi teema, kes tunnevad kohalikke olusid ja vajadusi kõige paremini.

3) Palusite turismist ning kultuuripärandi hoidmise seisukohast tulenevalt analüüsida, missugustes piirkondades on oluline ühendusteede arendamine ning kaasaegsete parklate rajamine.

Oleme seiskohal, et maakonnaplaneeringu ülesanne on anda üldised suunised ja põhimõtted üldplaneeringute koostamiseks. Maakonnaplaneeringu täpsusastest lähtuvalt ei ole eesmärgiks käsitleda konkreetseid piirkondi ja asukohti, mistõttu ei ole seda aspekti käsitletud ka KSH aruandes. Leiame, et see on kohaliku omavalitsuse tasandi teema, kes tunnevad kohalikke olusid ja vajadusi kõige paremini.

4) Palusite hinnata ning võimalusel määratleda asukohad, kus „pargi ja reisi“ põhimõttel parklate rajamine aktuaalne on.
Selgitame, et KSH aruande ptk-s 6.4.1 on kirjas põhimõte, et parklad tuleb rajada bussi- ja rongipeatuste juurde. Maakonnaplaneering annab samasugused suunised ja põhimõtted. Leiame, et see, milliste peatuste juurde konkreetselt parklate rajamine on aktuaalne, ei ole maakonnaplaneeringu täpsusaste. Konkreetsed asukohad määrab kohalik omavalitsus oma üldplaneeringuga vastavalt kohalikest vajadustest lähtuvalt.

5) Palusite hinnata, kas ning millist maavara vajatakse teistest maakondadest või mil määral ollakse valmis teisi maakondi abistama.

Oleme seisukohal, et ehitusmaavarade varustuskindlus ei ole teema, mida saab ja tuleb hinnata või lahendada maakonnaplaneeringu KSH tasandil. KSH aruandes on juhitud tähelepanu dolokivi varustuskindlusega kaasneda võivale probleemile. Leiame, et maavarade varustuskindlus tuleb lahendada üleriigilisel tasandil, sest lahendus väljub ühe maakonna piiridest. Pealegi toimub Eestis kaevanduste avamine juhtumipõhiselt (vastavalt kaevandamisloa taotlustele ja nende keskkonnamõju hindamise tulemustele), mistõttu ei ole maakonnaplaneeringuga võimalik seda tegevust planeerida ega maakonnaplaneeringu KSH tasandil anda alternatiivseid lahendusi vajaliku maavara hankimisel. Soovitame Maanteeametil pöörduda selle probleemi lahendamiseks Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi poole.

Avaliku väljapaneku tulemuste **avalik arutelu toimub 23.03.2016 kl 15.00 Valga Maavalitsuses.**

Palume Teil **hiljemalt 31. märtsiks 2016** Valga Maavalitsust **kirjalikult teavitada**, kas antud selgitused rahuldavad Teid ning vastuskirjas välja tuua iga tehtud ettepaneku lõikes, kas loobute ettepanekust või jääte esitatud vaiete (ettepaneku või vastuväite) juurde. Vaided/lahendamata jäänud eriarvamused esitatakse edaspidiseks menetluseks maakonnaplaneeringu järelevalve teostajale Rahandusministeeriumile.

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Lepik
maavanem

Margis Sein, 766 6133, margis.sein@valga.maavalitsus.ee

KAITSEMINISTEERIUM

Valga Maavalitsus
Kesk 12
68203 VALGA
info@valga.maavalitsus.ee

Teie 25.01.2016 nr 12-3/16-158-1

Meie 29.02.2016 nr 12.1-1/14/4508

Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Teie 25.01.2016 kirjaga avalikule väljapanekule saadetud Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta on Kaitseministeeriumil järgmised ettepanekud.

1. Planeeringu seletuskirja peatüki 2.4 „Suunised detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramiseks üldplaneeringutes“ punkti 2 alusel on riigikaitseliste ehitiste rajamisel detailplaneeringu koostamise eesmärk avaliku protsessi läbiviimine. Kuid planeerimisseaduse § 124 lg 2 sätestab, et detailplaneeringu eesmärk on eelkõige ellu viia üldplaneeringut ja luua planeeringualale ruumiline terviklahendus, mitte avalik protsess. Seepärast ei saa ka riigikaitseliste ehitiste korral olla detailplaneeringu koostamise eesmärk avalik protsess, vaid ruumilise terviklahenduse loomine.

Peale planeeringute toimub avalik menetlus ka keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus. Keskkonnamõju hindamine on avalik ja avalikkuse kaasamine on menetluse oluline osa. Kuid keskkonnamõju ei pea hindama ilmtingimata planeeringu koostamisel, vaid seda võib teha ka näiteks ehitusprojekti koostamisel või tegevusloa taotlemisel.

Seega teeme ettepaneku sõnastada punkti 2.4 alapunkti 2 järgmiselt: „Riigikaitseliste ehitiste rajamiseks tuleb detailplaneeringu koostamise vajadust kaaluda üksnes siis, kui avalikku menetlust ei ole varem korraldatud riigi eriplaneeringu, üldplaneeringu või keskkonnamõju hindamise menetluse käigus.“

2. Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 4.3 „Riigikaitse ja turvalisus“ on seatud üldplaneeringute koostamise tingimuseks (p 4), et riigikaitseliste ehitiste rajamisel ja taktikaalade kasutamisel on oluline koostöös omavalitsusega leevendusmeetmete kavandamine tegevusega kaasnevate negatiivsete mõjude vähendamiseks.

Kaitseministeerium ei nõustu maavalitsuse seisukohaga ja jääb varasemates kirjades esitatud seisukohtade ja selgituste juurde. Kuna vaidlusalune lause on peatüki 4.3 „Riigikaitse ja turvalisus“ üldplaneeringu koostamise tingimus, siis juhime Teie tähelepanu sellelegi, et

planeerimisseaduse § 74 lg 4 järgi on üldplaneeringu koostamisel keskkonnamõjude strateegiline hindamine kohustuslik. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel hinnatakse kavandatava tegevuse mõju nii looduskeskkonnale kui ka majanduslikule, sotsiaalsele ja kultuurilisele keskkonnale. Keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusel määratakse vajaduse korral tegevusega kaasneva negatiivse mõju vähendamise meetmed.

Niisiis teeme ettepaneku viidatud tingimus maakonnaplaneeringu seletuskirjast välja jätta. Kaitseministeerium lähtub planeeringute ja ehitusprojektide koostamisel ning ehitamisel Eesti seadustest. Seega kui riigikaitseline tegevus või tegevuseks loa andmine eeldab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel keskkonnamõju hindamist või keskkonnamõju strateegilist hindamist, siis lähtume seaduse nõudest. Kui keskkonnamõju hindamise tulemusel tuleb rakendada soovitud tegevuse negatiivset keskkonnamõju leevendavaid meetmeid, siis arvestame keskkonnamõju hindamise tulemustega. Selliselt on Kaitseministeerium seni toiminud ja jätkab sedasi ka edaspidi.

3. Maakonnaplaneeringu seletuskirja taastuvenergeetika üldiste arendamistingimuste punkti 1.1 palume täiendada asjaoluga, et Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada ka tuulegeneraatorite ja tuuleparkide projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis (ehitusseadustik § 120 lg 1).

Tuulikute rajamine Valga maakonda võib vähendada õhuseireradari töövõimet (kaitseministri 26.06.2015 määruse nr 16 „Riigikaitselise ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitselise ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ § 4), mistõttu tuleb tuulikute planeerimisel arvestada võimalike kõrguspiirangutega. Seetõttu on oluline hinnata tuulikute mõju võimalikult vara ja rõhutada koostöövajadust Kaitseministeeriumiga. Palume taastuvenergeetika üldiste arendamistingimuste punkti 1.1. täiendada ning lisada lause, et riigikaitseliste huvide tagamiseks on tarvis Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuulegeneraatori või tuulepargi kavandamise algstaadiumis.

Mõlemad täpsustused palume lisada ka „Riigikaitse ja turvalisuse“ peatüki üldplaneeringute koostamise tingimuste punkti 2.2.

Pealse selle palume muuta ka KSH aruande lk 157, kus energiatuulikute puhul on teksti jäänud, et kooskõlastada tuleb üle 28 m kõrgused tuulikud. Kõigi maakonda kavandatavate energiatuulikute ja tuuleparkide planeeringud, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis tuleb Kaitseministeeriumiga kooskõlastada olenemata tuuliku kõrgusest.

4. Palume pisut kohendada maakonnaplaneeringu seletuskirja riigikaitseliste ehitiste üldplaneeringutes kajastamise tingimust 2.1 (lk 61) ja tuua lause lõpp lause algusesse: „... kõikide üle 28 m kõrgete ehitiste planeeringud, projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitusteatised;“.

5. Maakonnaplaneeringu seletuskirja riigikaitseliste ehitiste üldplaneeringutes kajastamise tingimuses 3 (lk 61) palume sõna „taktikaaladel“ asendada sõnaga „riigimetsas“.

6. Maakonnaplaneeringu KSH aruande punktis 6.6 lk 157 kolmandas lõigus palume asendada sõna „Kaitseliidule“ sõnaga „Kaitseministeeriumile“. Samas punktis palume kõikjal korrigeerida

ka mujal KSH aruandes ehitusseadustikujärgse „riigikaitselise ehitisega“. Ja ka KSH aruande lk 61 kolmanda lõigu viimases lauses palume ühtluse huvides sõnastada lause „Riigikaitselise funktsionaalsusega objektide mõjutsoonis tuleb ..“ algus järgmiselt „Riigikaitselise ehitise piiranguvööndis tuleb ...“.

7. KSH aruande punkti 6.6 puhul juhime tähelepanu, et Metsniku 300 m uus lasketiir valmis 2015. aastal ja lasketiir vastab nõuetele, sh uue lasketiiru ohuala on täies ulatuses riigimetsamaal.

8. Maakonnaplaneeringu KSH aruande eelnõu punkt 6.6 lk 157 viies lõik sõnastab järgmist: „Kaitsevägi ja Kaitseliit kasutavad metsaalasid riigikaitselise väljaõppe läbiviimiseks vastavalt metsaseaduse §-le 36 (riigikaitsealane tegevus metsas). Riigimetsas (väljaspool harjutusväljasid) alalise väljaõppe korraldamiseks ning väljaõppe korraldamiseks, kui sellega kaasnevad metsakahjustused, on vajalik Vabariigi Valitsuse luba. Muudel juhtudel on vajalik metsaomaniku või riigimetsa majandaja luba. Metsa kasutamisel lähtutakse kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljale esitatavatest nõuetest, sh ohutusala tähistamise ja isikute teavitamise nõuded.“

Palume lõigust välja jätta viimase lause, sest kaitseministri määrusega nr 26 „Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljale ja lasketiirule esitatavad nõuded ja kasutamise kord“ kehtestatakse Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljade ja lasketiirude nõuded. Määrusest tuleb lähtuda ka siis, kui metsa kasutatakse riigikaitseliseks alalise väljaõppe korraldamisel või kui kasutamisega kaasnevad metsakahjustused. Kuid lõigus silmas peetud alad ei liigitu alalisteks väljaõppealadeks ega aladeks, kus võiks kahjustuda mets. Seega piisab metsaomaniku või riigimetsa majandaja loast.

Lõpetuseks täname Teid maakonnaplaneeringus riigikaitseliste huvidega arvestamise ja koostöö eest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ingvar Pärnamäe
Kaitseinvesteeringute asekantsler

Sirje Tomiste 717 0243, 5304 7714
sirje.tomiste@kaitseministeerium.ee

PÄÄSTEAMET

Margus Lepik
Valga Maavalitsus
info@valga.maavalitsus.ee

Teie: 23.10.2015 nr 12-3/15-1819-1

Meie: 23.11.2015 nr 7.3-2.2/19410

Valga maakonnaplaneering 2030+
kooskõlastamine

Päästeameti Lõuna päästekeskus kooskõlastab Valga maakonnaplaneeringu aastani 2030+, kuid soovime lisada mõned ettepanekud planeeringu materjalide täiendamiseks.

Palume lisada keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu punktis *3.3.8 Turvalisus* toodud suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtete nimekirja (*Tabel 9*) alljärgnevad Valgamaal tegutsevad ettevõtted ning ühtlasi kanda need koos ohualadega ka planeeringu vastavale joonisele:

Ettevõtte nimi	**Ohtlikkuse kategooria**	**Kemikaalid ja max kogus (t)**	**Ohuala raadius (m)**	**Aadress**
Vedelgaas OÜ Laatre Piim Viljakuivati	Ohtlik	Vedelgaas (7,5)	345	Keskuse, Sooru, Tõlliste vald, Valga maakond
Olerex AS Valga 2 tankla	Ohtlik	Bensiin (30) Diisel (34) Propaan-butaan (4,42)	412	Transpordi 2, Valga linn, Valga maakond

Lisaks päästeala riskianalüüside tulemustega arvestamisele planeeringu koostamisel soovitame tutvuda ja vajadusel arvestada ning viidata ka teiste asutuste poolt koostatud riskianalüüsidele, mis on kättesaadavad nende kodulehtedelt:

- Raskete tagajärgedega õnnetus maanteel (Maanteeamet);
- Raskete tagajärgedega õnnetus raudteel (Tehnilise Järelevalve Amet);
- Riigisisese tekkepõhjusega kiirgusõnnetus (Keskkonnaamet).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Margo Klaos
keskuse juht
Lõuna päästekeskus

Johannes Komissarov
+372 5303 6550
johannes.komissarov@rescue.ee

VALGA MAAVALITSUS

Hr Ingvar Pärnamäe
Kaitseministeerium
info@kmin.ee

Teie 29.02.2016 nr 12.1-1/14/4508

Meie 18.03.2016 nr 12-3/16-158-5

Vastus Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja selle KSH aruande kohta esitatud ettepanekutele

Lugupeetud härra Pärnamäe

Täname Teid Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande kohta esitatud ettepanekute esitamise eest. Oleme need läbi analüüsinud ja vastuseks selgitame Teile järgmist.

1. Tegite ettepaneku sõnastada punkti 2.4 alapunkti 2 järgmiselt: *Riigikaitseliste ehitiste rajamiseks tuleb detailplaneeringu koostamise vajadust kaaluda üksnes siis, kui avalikku menetlust ei ole varem korraldatud riigi eriplaneeringu, üldplaneeringu või keskkonnamõju hindamise menetluse käigus.*

Ptk 2.4. „Suunised detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramiseks üldplaneeringutes“ sõnastatakse suunis riigikaitseliste ehitiste osas Kaitseministeeriumiga toimunud täiendava infovahetuse põhjal järgmiselt:
Riigikaitseliste ehitiste rajamiseks tuleb detailplaneering koostada üksnes siis, kui avalikku menetlust ei ole varem korraldatud riigi eriplaneeringu, üldplaneeringu või keskkonnamõju hindamise menetluse käigus.

2. Tegite ettepaneku ptk 4.3 p 4 toodud tingimus *Riigikaitseliste ehitiste rajamisel ja taktikaalade kasutamisel on oluline koostöös omavalitsusega leevendusmeetmete kavandamine tegevusega kaasnevate negatiivsete mõjude vähendamiseks* maakonnaplaneeringu seletuskirjast välja jätta.

Oleme endiselt seisukohal, et tingimus on oluline ning jääb sellisel kujul seletuskirja. Leiame, et antud tingimus ei eelda täiendavate mõjuhindamiste läbiviimist, vaid Eesti seadusandluse järgimist mõjude hindamise kohustuse korral.

Maakonnaplaneeringu koostamisel oleme lähtunud põhimõttest, et seadused kehtivad igal juhul ning neid ei kirjutata seletuskirjas ümber, kui just planeeringu osapool ei ole toonitanud nende olulisust. Kaitseministeerium on toonitanud omapoolseid seadusest tulenevaid tingimusi mitmel juhul ja maakonnaplaneeringu koostamisel on nendega arvestatud. Kõnealune tingimus on oluline maavalitsuse ja kohalike omavalitsuste seisukohast, mistõttu leiame, et huvide tasakaalustamise seisukohast on oluline jätta tingimus seletuskirja.

Ühtlasi täname, et juhtisite tähelepanu, et nimetatud tingimus kehtib hetkel üldplaneeringute koostamise kohta. Kuna ptk 4.3. toodud tingimused kehtivad laiemalt, sõnastame antud alapealkirja järgmiselt: „*Riigikaitselised ehitised – üldised maakasutustingimused*“.

3. Palusite maakonnaplaneeringu seletuskirja ptk 4.2.5 *Taastuvenergeetika* üldiste arendamistingimuste punkti 1.1 ja ptk 4.3. *Riigikaitse ja turvalisus* punkti 2.2. täiendada asjaoluga, et Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada ka tuulegeneraatorite ja tuuleparkide projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis (ehitusseadustik § 120 lg 1). Palusite sama punkti täiendada järgmise lõiguga : *riigikaitseliste huvide tagamiseks on tarvis Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuulegeneraatori või tuulepargi kavandamise algstaadiumis*.
Teie ettepanekutega arvestatakse ning täiendused lisatakse maakonnaplaneeringu seletuskirja.

Lisaks eelnevale palusite parandada KHS aruandes lk 157, kus energiatuulikute puhul on teksti jäänud, et kooskõlastada tuleb üle 28 m kõrgused tuulikud. Kõigi maakonda kavandatavate energiatuulikute ja tuuleparkide planeeringud, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis tuleb Kaitseministeeriumiga kooskõlastada olenemata tuuliku kõrgusest.

Teie ettepanekuga arvestatakse ja KSH aruande teksti korrigeeritakse vastavalt esitatud ettepanekutele.

4. Palusite kohendada maakonnaplaneeringu seletuskirja riigikaitseliste ehitiste üldplaneeringutes kajastamise tingimust 2.1 (lk 61) ja tuua lause lõpp lause algusesse: ... *kõikide üle 28 m kõrgete ehitiste planeeringud, projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitusteatised*.

Teie ettepanekuga arvestatakse ja seletuskirja täpsustatakse.

5. Palusite maakonnaplaneeringu seletuskirja riigikaitseliste ehitiste üldplaneeringutes kajastamise tingimuses 3 (lk 61) asendada sõna *taktikaaladel* sõnaga *riigimetsas*.

Ettepanekuga arvestatakse ja seletuskirja parandatakse vastavalt esitatud ettepanekule.

Teie kirjas toodud punktid 6.-8 puudutavad KSH aruannet. Tehtud ettepanekutega arvestatakse ja aruande teksti korrigeeritakse vastavalt esitatud ettepanekutele.

Avaliku väljapaneku tulemuste **avalik arutelu toimub 23.03.2016 kl 15.00 Valga Maavalitsuses.**

Palume Teil **hiljemalt 31. märtsiks 2016** Valga Maavalitsust **kirjalikult teavitada**, kas antud selgitused rahuldavad Teid ning vastuskirjas välja tuua iga tehtud ettepaneku lõikes, kas loobute ettepanekust või jääte esitatud vaiete (ettepaneku või vastuväite) juurde. Vaided/lahendamata jäänud eriarvamused esitatakse edaspidiseks menetluseks maakonnaplaneeringu järelevalve teostajale Rahandusministeeriumile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Margus Lepik
maavanem

Margis Sein, 766 6133, margis.sein@valga.maavalitsus.ee

Lugupeetud Valga maavalitsus

Tuginedes PlanS §67 lg 2 avaldan arvamust Valgamaa maakonnaplaneeringu kohta:

1. Teen ettepaneku korrigeerida p.1.1 kastisisese teksti „Valgamaa ruumilise arengu visioon“ nr. [3] lehekülje jaluses jooneall antud selgitust. *Esimene Eesti Vabariik* on rahvalik kõnekeelne väljend mida eriti armastab kasutada kunagine nõukogude nomenklatuur. Me ei tähista 24. veebruaril ei teise ega ka kolmanda Eesti Vabariigi aastapäeva, vaid ikka senini ühe ja ainsa Eesti Vabariigi aastapäeva mis asutati 1918. 1991 taastati 1918 loodud Eesti Vabariigi iseseisvus faktiliselt, mitte ei asutatud uut vabariiki. Eeldades, et põllumajanduse hiilgeajale võiksid viidata toodangunäitajad ja tootmismahud tuleb nentida, et Eesti põllumajanduse hiilgeaeg ei olnud päris kindlasti mitte 1930-te aastate lõpus vaid see oli pigem 1980-te aastate keskpaiku ja osalt on ka praegu. Planeeringu koostajate valik 1930-te aastate lõppu esile tõsta on küsitav kuna 1920-tel aastatel oli veel mittepankrotistunud asundustalusid pigem rohkem. Lapsepõlve- ja noorusaja mälestused on palju aastakümneid hiljem riigikorrast sõltumata valdavalt helged.

2. Teen ettepaneku loobuda *traditsiooniliste külamaastike* defineerimisel 1930-te aastate lõpu kaardipildist kuna tegemist on Valgamaa maakonnaplaneeringuga 2030+ aga mitte 1930+. Iga ajastu maastikupildi kujundavad kaasaegsed majanduslikud, demograafilised ja sotsiaalsed mõjurid ning nende tegurite totaalse muutumise ja kadumise olukorras sajand hiljem keskendumine vaid maastikupildile ignoreerides täielikult seda omal ajal loonud ja ülevalhoidnud majanduslikke, demograafilisi ja sotsiaalseid tegureid ei ole lihtsalt mõistlik. Neid, kes oleksid valmis tänapäeval elama samasugust elu ja tegema sama rasket, rutiinset ja vähetasuvat tööd nagu 100 aastat tagasi talus ei ole palju ning sellele ei saa rajaneda terve maakonna maastikupilt. Vastasel juhul võiks maakonnaplaneeringuna kehtestada 1930-te aastate lõpust pärit topograafilise kaardi.

3. Teen ettepaneku korrigeerida selguse huvides lk. 6 p 2.1 segasevõitu lauset *“ Maakonna põhjaosa tugev seotus Tartuga (vähemal määral Elvaga) on ühelt poolt vallasisene linn Otepää kui puhke-ja rekreatsioonikeskuse tuntust ja populaarsust soodustav, kuid samas ka Otepää kui kohaliku keskuslinna positsiooni nõrgestaja.“* Mida on soovitud öelda?

4. Teen ettepaneku lk. 6 p 2.1 ja p 2.2 ning läbivalt kogu planeeringus vaadata kriitilise pilguga üle sõna „Tartu“ kasutamine ja korrigeerida selguse huvides paslikel juhtudel kuna olemas on samanimeline maakond ja kaks kohaliku omavalitsuse üksust, linn ja vald.

5. Teen ettepaneku illustreerida lk. 7 p 4.3 asustustihendust puudutavaid väiteid lugejate rikastamiseks konkreetsete numbritega.

6. Palun täpsustada mida on sisuliselt mõeldud lk. 7 p 4.5 vähemärgatava, kuid eristatava maale elama kolimise trendi all? Palun võimalusel esitada arvnäitajad. Linna elama kolimise trend on kardetavasti ju selgelt suurem ja seega ka olulisem.

7. Teen ettepaneku täpsustada lk. 9 p 7.5 osas millised mitmed väiksemad piirkonnad Valga maakonnas paistavad silma atraktiivsete loodusmaastike poolest lisaks Otepää looduspargile ja Karula rahvuspargile?

8. Palun selgitada sisuliselt lahti mida on mõistetud lk. 9 p 7.6 maalähedase loomemajanduse võimaliku arengu all? Kas sellele loodetakse täiesti tõsimeeli?

9. Palun hinnata kriitiliselt lk. 10 p 4 maa- asustuse elujõulisuse tagamise vahendina linliku ja maalise elulaadi kombineerumist. Kas on põhjust nimetada elujõuliseks maa-asustust mis omab elanikke ühel kuul aastas? Maaelu linnas elada ei saa, maal linnaelu elamine tekitab veel säilinud loomakasvatuse ja taimekasvatusega tegeleva maaeluga paratamatult konflikte.

10. Teen ettepaneku täpsustada mida on mõeldud lk. 13 ptk. 2 kolmanda lõigu lendlause *„leida uus rakendus kasutusest välja langenud maadele“ all?* Maareform on sisuliselt 100% lähenevas mahus lõpule jõudnud, maa on eraomandis ning haritavale maale taotletakse ÜPT-d ja metsa majandatakse samuti, Valgamaa oludes vähemalt nendes piirkondades kus Otepää looduspargi mitteolemasolu seda võimaldab. Mida endast kujutavad ning kus asuvad need kasutusest väljalangenud maad ning kui suur on maakonnas taoliste maade kogupindala?

11. Mida on silmas peetud ptk. 2 mitmekesise elukeskkonna all kui ainsaks hinnatavaks ja midagi väärt olevaks asustuseks on tituleeritud 1930-te aastate lõpu oma?

12. Teen ettepaneku illustreerida selguse huvides arvparameetritega ptk. 2 neljandat lõi*ku.*

13. Teen ettepaneku hinnata lk. 19 p. 2.2.1 kirjeldatud kaugtöö- kontorite reaalset tõsiseltvõetavust. Kaugtööst on kasu siis, kui seda teevad mõlemad vanemad ning lapsedki käivad kas kauglasteaias või kaugkoolis. Ei ole erilist vahet, kas auto sõidab igapäevaselt lähimasse suuremasse linna tööle/ õppima ühe või nelja- viie inimesega. Sisuline efekt on kaugtööl vaid siis kui auto ei pea igapäevaselt üldse linna sõitma.

14. Palun hinnata realistlikult lk 21 eelviimases lõigus mainitud Käärikul asuva maakondliku spordikeskuse kättesaadavust ühistranspordiga ning sõnastada lõik hinnangule tuginedes ümber. Selle keskuse kättesaadavus maakonnakeskusest Valga linnast ühistranspordiga on peatus.ee andmetel järgmine: Kõigepealt 15:30 Valga bussijaam 16:30 Otepää ja siis 17:15 Otepää 17:40 Kääriku. Tagasi Valka saab Käärikult juba järgmisel päeval 15.16 või 13.45 bussidega. Kui nõudlus oleks, siis usutavasti oleks ka busse rohkem. Võib-olla oleks isegi raudtee. Kääriku on tõesti spordikeksus aga vist mitte maakondlik, vähemalt mitte Valga linna ja bussi kui ühistranspordi mõistes. Tartu linnast kusjuures saab bussiga Käärikul ühe päeva sees lühikest trenni tegemas käia – sinna saab Tartust 10.30 bussiga ja tagasi Tartusse 15.16 bussiga. Järelikult on tegu Tartumaakondliku spordikeskusega? Ühistranspordiseaduse mõistes on ka takso ühistransport ning selle puhul lõigus toodu kahtlemata kehtib, kuid õiglane oleks see sellisel juhul selgelt esile tuua.

15. Palun selgitada, miks suvilapiirkond ei võiks olla käsitletav linnalise asutuse alana? Suvilapiirkond pole midagi põlastusväärset, vaid hea seeme püsiasustuse tekkeks. Valgamaal on heaks näiteks Otepää aedlinn mis tekkis suvilapiirkonnana.

16. Teen ettepaneku loobuda lk. 26 p. 3 ja mujal planeeringus 100 aasta taguste asustusstruktuuri külge klammerdumisest kuna olemasolevas olukorras on see sisutu ja mõttetu ning välistab vähimagi nüüdIsaegsetele eeldustele ja vajadustele vastava Iarengu.

17. Teen ettepaneku korrigeerida lk. 27 viimases lõigus lauset *„Selleks peavad kohalikud omavalitsused võtma senisest suurema vastutuse kohaliku ruumilise arengu*

läbimõeldud kujundamise eest ning vajadusel tunnistama kehtetuks detailplaneeringud, mille elluviimine ei taga kestlikku arengut ega kõrget elukeskkonna kvaliteeti.“ Märgin, et needsamad detailplaneeringud mille elluviimine „ei taga kestlikku arengut ega kõrget elukeskkonna kvaliteeti“ on nende kehtestamise aegse PlanS § 18 lg 1 kohaselt kohaliku omavalitsuse poolt vastu võetud. Planeeringu vastuvõtmisega kinnitab kohalik omavalitsus, et planeering vastab valla või linna ruumilise arengu eesmärkidele ja et ta on kontrollinud, et planeering vastab seadustele ja muudele õigusaktidele. Kvaliteeti on planeeringus põhjendatud ja kirjeldatud ning kov on planeeringut vastu võttes ja seda kehtestades selles vaid mõned aastad tagasi veendunud olnud Mis puudutab kestlikku arengut ning kõrget elukeskkonna kvaliteeti, siis selle tagajaks ei ole 1930-te aastate lõpu talumiljöö sajand hiljem päris kindlasti mitte.

18. Teen ettepaneku lk. 28 p 3.1.1. kolmanda lõigu osas täpsustada, et maakasutusstruktuur kahjuks pole säilinud, erinevalt 1930-test aastatest ei ole tänapäeval 30 ha taluga neljalapselist peret – niipalju kui taolisi peresid üldse enam on - võimalik kaasaegsete standardite kohaselt ära elatada.

19. Teen ettepaneku kõrvaldada lk. 29 p.1.1 viimane, maastikumustrit puudutav lause kuna hoolimata müütilisse staatusesse tõstetud 1930- te aastate lõpu kuldsest talumiljööst pole tollase maastikumustri säilimisest praegu, mil metsa on tollasest Otepää valla näitel u. kaheksa korda rohkem põhjust kõnelda. Selle sildi all võib vaid soovikorral nii kõike lubada kui ka kõike keelata.

20. Teen ettepaneku kõrvaldada lk. 31 p. 1.4. Tänapäevastes tingimustes mittemajandatava või selgelt ebamõistlikult majandatava kinnisvara saatuse üle otsustamine on omaniku pädevuses.

21. Teen ettepaneku kõrvaldada lk. 31 p 1.7. Allee, mis pakkus omal ajal hobustele ja vankril istujatele varju on tänapäeva liikluses oluline ohuallikas kuna teelt väljasõit lõpeb allee korral ülisuure tõenäosusega vastu puud.

22. Teen ettepaneku sätestada lk. 32 p. 5.2. kolhooside asutamine. Kolhoosiajal olid väärtuslikud põllumaad väga hästi kasutuses.

23. Teen ettepaneku täpsustada lk. 32 p. 5.1 puhul mida on mõeldud põllumajandusmastike avatuse all? Kontrasti rõhutava alternatiivina võiks sätestada metsamajandusmaastike suletuse tagamise.

24. Teen ettepaneku täpsustada mida on silmas peetud lk. 31 p. 6 peremeheta varemete ja heakorrastamata objektide all olukorras kus maapinnaga püsivalt ühendatud ehitis või rajatis on maatüki oluline osa ning maa on sisuliselt 100% eraomandis? Taolise suhtumise puhul ei oleks meil ei Tartu Toomkiriku varemeid ega ka Pirita kloostri varemeid ning ka Helme ordulossi varemed kui maastikku ristustav kivilasu oleks juba ammu teetammiks veetud.

25. Teen ettepaneku täpsustada lk.31 p. 6.2 osas, et tegu on vara omanike pädevuses oleva küsimusega.

26. Teen ettepaneku eemaldada lk. 44 p 1 sulgudes lause. Tegelikkus on mitmepalgelisem ning majandatavalt kultuurmaastikult millega me harjunud oleme (ning mida oli ka käesolevas planeeringus erilise au sisse tõstetud 1930-te aastate talumaastik kui vastavalt tollastele võimalustele intensiivselt majandatav maastik) totaalsele

looduskaitsele üleminek lõpeb juba varsti kultuurmaastiku tekitatud elupaikade hävimisega ning kokkuvõttes maastikupildi vaesumisega.

27. Teen ettepaneku korrigeerida lk. 47 p 4.1.2 teist lõiku. Kogu transpordi mõte on teedeta maastikul jalgsiliikumisega võrreldes parema tulemuse saavutamine ehk seeläbi "ruumi kokkusurumine" Ainult raudteele seda imeomandust omistada ei ole vähimatki põhjust.

28. Teen ettepaneku täpsustada lk. 49 p. 4.1.5 esimest lõiku. Kergliiklus ei ole päris kindlasti kõikidele vanusegruppidele sobiv ega ka turvaline liikumisviis.

29. Teen ettepaneku lisada lk. 51 teise lõiku kergliiklusteede planeerimise põhimõtete hulka otstarbekus.

30. Teen ettepaneku kaaluda maakonnaplaneeringu KSH aruande mahukuse olulist vähendamist.

Margus Hednrikson

VALGA MAAVALITSUS

Hr Margus Hendrikson

Teie 28.02.2016 nr

Meie 18.03.2016 nr 12-3/16-345-2

Vastus Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja selle KSH aruande kohta esitatud ettepanekutele

Lugupeetud härra Hendrikson

Täname Teid Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande kohta esitatud ettepanekute esitamise eest. Oleme need läbi analüüsinud ja vastuseks selgitame Teile järgmist.

1. Tegite ettepaneku korrigeerida p.1.1 kastisisese teksti „Valgamaa ruumilise arengu visioon“ nr [3] lehekülje jaluses joone all antud selgitust.

   Teie ettepanekuga arvestatakse ja ptk 1.1 joonealune märkus sõnastatakse järgnevalt: *Traditsiooniliste külamaastike all mõeldakse 1930. aastate lõpust pärinevat maastikupilti, mis on tuvastatav tolleaegsest kaardimaterjalis*. Viited Esimesele Eesti Vabariigile ja hiilgeajale eemaldatakse.

2. Tegite ettepaneku loobuda *traditsiooniliste külamaastike* defineerimisel 1930-ndate aastate lõpu kaardipildist, kuna tegemist on Valga maakonnaplaneeringuga 2030+, aga mitte 1930+.

   Selgitame siinkohal, et traditsiooniliste külamaastike defineerimine 1930.-ndate aastate seisuga tuleneb kehtivast Valga maakonna teemaplaneeringust „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Nõustume, et väärtushinnangud muutuvad ning antud määratlus ei pruugi teatud hetkel vastata enam hetkeolukorrale ega ühiskondlikele väärtustele. Kuna maakonnaplaneeringu koostamise käigus on tegemisel maakonnaplaneeringu tegevuskava, siis kaalume selle koostamisel, kas on otstarbekas väärtuslike maastike temaatika süsteemne ülevaatamine (nt uue teemaplaneeringu koostamine). Seetõttu ei arvestata Teie ettepanekuga muuta koostatava maakonnaplaneeringu teksti sõnastust.

3. Tegite ettepaneku korrigeerida lk. 6 p 2.1 lauset *“Maakonna põhjaosa tugev seotus Tartuga (vähemal määral Elvaga) on ühelt poolt vallasisene linn Otepää kui puhke-ja rekreatsioonikeskuse tuntust ja populaarsust soodustav, kuid samas ka Otepää kui kohaliku keskuslinna positsiooni nõrgestaja.“*

   Teie ettepanekuga arvestatakse ja lk 6 punkt 2.1 sõnastatakse järgmiselt:
   Maakonna põhjaosa tugev seotus Tartuga (vähemal määral Elvaga) ühelt poolt toetab vallasisese linna Otepää tuntust ja populaarsust puhke- ja rekreatsioonikeskusena, kuid teisalt ka nõrgestab Otepääd kohaliku keskuslinnana.

4. Tegite ettepaneku lk 6 p 2.1 ja p 2.2 ning läbivalt kogu planeeringus vaadata kriitilise pilguga üle sõna „Tartu“ kasutamine ja korrigeerida selguse huvides paslikel juhtudel,

Kesk 12 / 68203 VALGA / Telefon 766 6111 / info@valga.maavalitsus.ee / www.valga.maavalitsus.ee
Registrikood 70002727

kuna olemas on samanimeline maakond ja kaks kohaliku omavalitsuse üksust, linn ja vald.

Selgitame, et lk 6 punktid 2.1 ja 22 viited Tartule on toodud keskuslinnade mõistes, mida mainib sama lehekülje punkt 2. Sama põhimõtet järgides on viidatud kogu planeeringu tekstis, st - „Tartu“ tähistab kas keskuslinna, maakonda vms. Oleme seisukohal, et selline viitamine on arusaadav ja seetõttu Teie ettepanekuga ei arvestata ja täiendusi tekstis ei tehta.

5. Tegite ettepaneku illustreerida lk. 7 p 4.3 asustustihendust puudutavaid väiteid lugejate rikastamiseks konkreetsete numbritega.

   Selgitame, et tehtud ettepanek puudutab Valga maakonna ruumilise arengu analüüsi kokkuvõtvaid järeldusi. Kuna analüüs on täies mahus kättesaadav planeeringu lisas 2, siis Teie ettepanekut ei arvestata ja peatükis 1.2. vastavaid täiendusi ei tehta.

6. Soovisite selgitust, mida on sisuliselt mõeldud lk 7 p 4.5 vähemärgatava, kuid eristatava maale elama kolimise trendi all? Samas tegite ettepaneku esitada võimalusel arvnäitajad.

   Selgitame, et rahvastiku suundumusi, sh maale elama kolimise trendi, on täpsemalt kajastatud Valga maakonna ruumilise arengu analüüsis. Lk 7 p 4.5. viidatakse protsessile, kus laialdast kõlapinda leidva maapiirkondadest väljarändamise trendi kõrval eksisteerib väikeses ulatuses ka maale kolimise trend (nt Karula-Lüllemäe piirkonda), millest ollakse teadlikud nii maavalitsuses kui omavalitsuse tasandil. Teie ettepanekuga esitada arvnäitajad ei arvestata, kuna statistiliselt on trend tuvastatav valdade rändeinfoga tutvumisel (www.stat.ee). Laiemalt on trend aga vähemärgatav, sest statistika tõlgendamisel käsitletakse rahvaarvudünaamikat sageli üldiselt, mitte eraldiseisvate komponentide lõikes.

7. Tegite ettepaneku täpsustada lk. 9 p 7.5, millised mitmed väiksemad piirkonnad Valga maakonnas paistavad silma atraktiivsete loodusmaastike poolest lisaks Otepää looduspargile ja Karula rahvuspargile.

   Teie ettepanekuga ei arvestata, kuna lk 9 p 7.5 eesmärgiks ei ole nimekirjana välja tuua kõiki atraktiivseid alasid, tegemist on ruumilise arengu analüüsi kokkuvõttega. Täiendava informatsiooni saamiseks palume tutvuda ruumilise arengu analüüsiga planeeringu lisas 2.

8. Palusite selgitada, mida on mõistetud lk 9 p 7.6 maalähedase loomemajanduse võimaliku arengu all.

   Arvestades Teie tähelepanekut, eemaldatakse lk 9 punkt 7.6. sõna „maalähedane“, kuna leiame, et maamajanduse mitmekesistamise potentsiaal on igasugusel loomemajandusel.

9. Palusite hinnata kriitiliselt lk 10 p 4 maa- asustuse elujõulisuse tagamise vahendina linliku ja maalise elulaadi kombineerumist. Leidsite, et maaelu linnas elada ei saa, maal linnaelu elamine tekitab veel säilinud loomakasvatuse ja taimekasvatusega tegeleva maaeluga paratamatult konflikte.

   Selgitame, et lk 9 p 4 sõnastuses ei ole silmas peetud suvitajaid, vaid alalisi elanikke. Antud punkti eesmärgiks on võimaldada maa-asustuses nii linlikku kui maalist elulaadi, vastavalt iga elaniku enda soovile. Maavalitsus ei näe siinkohal konflikti, kui üks elanik otsustab maa-asustuses elada linliku elulaadiga (nt mitte kasvatada loomi, töötada oma kodus kaugtöökontoris), kuid tema naaber soovib edasi tegeleda looma- ja taimekasvatusega. Planeeringu eesmärgiks on võimaldada mõlemat elulaadi. Nimetatud punkt 4 tekstis lk 10 tuleneb üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ seatud eesmärkidest.

10. Palusite täpsustada, mida on mõeldud lk 13 ptk 2 kolmanda lõigu lause *leida uus rakendus kasutusest välja langenud maadele all?* Samas küsisite, mida kujutavad endast

ning kus asuvad kasutusest väljalangenud maad ning kui suur on maakonnas taoliste maade kogupindala.

Selgitame, et lk 13 ptk 2 nimetatud lõigu sisu avaneb selle kontekstis – näiteks kompaktse asustuse piirkondades on kasutusest välja langenud maadeks tühjad lagunevad hooned, mida antud funktsioonil (nt elamine, tootmine) enam ei kasutata. Maakonnaplaneeringu koostamise käigus ei ole vajalikuks peetud selliste alade staatiliste andmete koostamist.

Teie ettepanekut arvestades muudetakse teksti järgnevalt: *leida uus rakendus kasutusest välja langenud hoonetele ja neid ümbritsevatele aladele*.

11. Soovisite teada, mida on silmas peetud ptk 2 mitmekesise elukeskkonna all, kui ainsaks hinnatavaks ja midagi väärt olevaks asustuseks on tituleeritud 1930-te aastate lõpu oma.

    Selgitame, et ptk 2 on silmas peetud valglinnastumise vältimist, mis senise praktika baasil ei ole sageli tekitanud ei kvaliteetset maa- ega linnakeskkonda. Teksti korrigeeritakse järgmiselt: *Et säilitada ja luua kvaliteetset elukeskkonda, tuleb vältida asustustiheduse tekkimist, mis ühest küljest ei järgi olemasolevat hajaasustusstruktuuri ja teisest küljest ei tekita veel kompaktset asustusüksust*.

12. Tegite ettepaneku illustreerida selguse huvides arvparameetritega ptk 2 neljas lõik.

    Teie ettepanekut ei arvestata ja ptk 2 neljandat lõiku ei täpsustata, kuna arvparameetrid on toodud planeeringu ruumilise arengu analüüsis lisas 2.

13. Tegite ettepaneku hinnata lk 19 p 2.2.1 kirjeldatud kaugtöö-kontorite reaalset tõsiseltvõetavust. Leidsite, et kaugtööst on kasu siis, kui seda teevad mõlemad vanemad ning lapsedki käivad kas kauglasteaias või kaugkoolis. Arvasite, et ei ole erilist vahet, kas auto sõidab igapäevaselt lähimasse suuremasse linna tööle/ õppima ühe või nelja-viie inimesega ja sisuline efekt on kaugtööl vaid siis, kui auto ei pea igapäevaselt üldse linna sõitma.

    Teie ettepanekuga ei arvestata, kuna lk 19. p 2.2.1 kirjeldatud kaugtöö-kontorite reaalset vajadust hindavad kohalikud omavalitsused ja elanikud oma vajadustest lähtuvalt. Me ei saa eeldada, et maal elavad ainult pered, kus lapsed käivad kaugkoolis või –lasteaias. Maal elavad ka need inimesed, kellel veel lapsi ei ole või kelle lapsed on juba suured või käivad lapsed kodu lähedal koolis, aga vanemad töötavad lähemas või kaugemas linnas vms. Maakonnaplaneeringu koostamisel ei saa lähtuda ühesugusest peremudelist. Samuti ei kohusta maakonnaplaneering kaugtöökontorite loomist, vaid toob selle välja töökohtade kättesaadavuse parandamise põhimõttena.

14. Palusite realistlikult hinnata lk 21 Kääriku spordibaasi kättesaadavust ühistranspordiga Valgast. Tuginesite piletiotsingusüsteemi tpilet.ee andmetele ja selle järgi võtab Valgast Käärikule jõudmine valdavalt 2 tundi aega, kuna aja sees on umbes 1 tunni pikkune ümberistumisele kuluv ooteaeg.

    Selgitame, et maakonnaplaneering toob välja selle, et teenus peab asuma rahuldava kättesaadavuse kaugusel, st umbes 40 km ja 60 minutit ühistranspordiga. Ühistranspordi sõidugraafikuid on võimalik muuta vajadusest ja nõudlusest lähtuvalt. Antud juhul ei ole kohalikud omavalitsused maavalitsusele avaldanud soovi muuta sõidugraafikut selliselt, et ühistranspordiga saaks Valgast Käärikule 60 minutiga. Maakonnaplaneeringu koostamise eesmärgiks ei ole vastava ettepaneku tegemine.

15. Palusite selgitada, miks suvilapiirkond ei võiks olla käsitletav linnalise asutuse alana? Leidsite, et suvilapiirkond ei ole midagi põlastusväärset, vaid hea seeme püsiasustuse tekkeks ning Valgamaal on heaks näiteks Otepää aedlinn, mis tekkis suvilapiirkonnana.

Selgitame, et linnalise asustuse aladena on maakonnaplaneeringus nähtud teenuste ja töökohtade koondumiskohti, kus on suur asustustihedus, mitmekülgne maakasutus ning potentsiaal linnalise elukeskkonna tekkimiseks. Maakonnaplaneering ei suhtu suvilapiirkondadesse halvustavalt. Kaalutluse aluseks on see, et suvilapiirkonnad ei vasta kõikidele linnalisele asustusele esitatud kriteeriumitele (tehnilise ja sotsiaalse taristu olemasolu või selle võimalikkus).

16. Tegite ettepaneku loobuda lk 26 p 3 ja mujal planeeringus 100 aasta taguste asustusstruktuuri külge klammerdumisest, kuna olemasolevas olukorras on see sisutu ja mõttetu ning välistab vähimagi nüüdisaegsetele eeldustele ja vajadustele vastava arengu.

    Leiame, et maakonnaplaneering on väärtustanud olemasolevat asustusstruktuuri (külamaastikku) eelkõige väärtuslikel maastikel ja miljööväärtuslikel aladel. Olemasoleva asustusstruktuuri säilitamise eesmärgiks mujal on juhuslike valglinnastumise tunnusmärkidega asustuse tekkimise vältimine, mistõttu ehitatakse kas hajutatult või kompaktselt, vastavalt olemasolevale asustusstruktuurile, mis ei võrdu vaid 1930.-ndate aastate maastikuga - selles on nt linnapiirkonnad, kompaktsed maa-asulad ja suvilapiirkond ning ka traditsioonilised külamaastikud.

17. Tegite ettepaneku korrigeerida lk 27 viimases lõigus lauset *Selleks peavad kohalikud omavalitsused võtma senisest suurema vastutuse kohaliku ruumilise arengu läbimõeldud kujundamise eest ning vajadusel tunnistama kehtetuks detailplaneeringud, mille elluviimine ei taga kestlikku arengut ega kõrget elukeskkonna kvaliteeti.* Leidsite, et needsamad detailplaneeringud mille elluviimine „ei taga kestlikku arengut ega kõrget elukeskkonna kvaliteeti“ on nende kehtestamise aegse PlanS § 18 lg 1 kohaselt kohaliku omavalitsuse poolt vastu võetud.

    Teie ettepanekuga ei arvestata, kuna oleme seisukohal, et detailplaneeringute kehtetuks tunnistamise üle otsustamisel tuleb omavalitsusel lähtuda praegusest olukorrast. Aeg tänase päeva ja detailplaneeringu kehtestamise vahel võib olla väga pikk ning olukord ja soovid on ajas muutunud. Detailplaneeringute kehtetuks tunnistamise kaalutlusotsuse tegemise aluseks ei ole seejuures vaid asustusstruktuuri säilitamine, vaid ka majanduslik otstarbekus, ulatuslike taristute rajamise vajadus ja võimalikkus, liigniiskus või üleujutusoht jt tingimused.

18. Tegite ettepaneku lk 28 p 3.1.1. kolmanda lõigu osas täpsustada, et maakasutusstruktuur kahjuks pole säilinud, erinevalt 1930-test aastatest ei ole tänapäeval 30 ha taluga neljalapselist peret – niipalju kui taolisi peresid üldse enam on - võimalik kaasaegsete standardite kohaselt ära elatada.

    Teie ettepanekut ei arvestata ja ptk 3.1.1 sõnastust ei muudeta, kuna see lähtub Valga maakonna teemaplaneeringust „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Uue teemaplaneeringu koostamise vajadust kaalutakse koostatava maakonnaplaneeringu tegevuskava raames.

19. Tegite ettepaneku kõrvaldada lk 29 p.1.1 viimane, maastikumustrit puudutav lause, kuna hoolimata müütilisse staatusesse tõstetud 1930- te aastate lõpu kuldsest talumiljööst pole tollase maastikumustri säilimisest praegu, mil metsa on tollasest Otepää valla näitel umbes kaheksa korda rohkem, põhjust kõnelda.

    Selgitame, et maastikumuster kujuneb teede, talude ja põllumajandusmaade omavahelisest paiknemistes, mis on praeguseni maastikus jälgitav hoolimata alade metsastumisest. Uue teemaplaneeringu koostamise vajadust kaalutakse maakonnaplaneeringu tegevuskava raames.

20. Tegite ettepaneku kõrvaldada lk 31 p 1.4, kuna leiate, et tänapäevastes tingimustes mittemajandatava või selgelt ebamõistlikult majandatava kinnisvara saatuse üle otsustamine on omaniku pädevuses.

    Selgitame, et ptk 3.1.1. punkti 1.4. näol on tegemist soovitusega ning jäetakse antud kujul planeeringu seletuskirja, seega Teie ettepanekut ei arvestata.

21. Tegite ettepaneku kõrvaldada lk 31 p 1.7. Leiate, et allee, mis pakkus omal ajal hobustele ja vankril astujatele varju, on tänapäeva liikluses oluline ohuallikas, kuna teelt väljasõit lõpeb allee korral ülisuure tõenäosusega vastu puud

    Teie ettepanekuga ei arvestata, kuna maanteeamet kui pädev asutus liiklusohtlike olukordade nägijana ei ole maakonnaplaneeringu koostamise koostöö käigus tähelepanu pööranud Teie poolt nimetatud probleemile, mistõttu ei tehta ptk 3.1.1. punkt 1.7. osas muudatusi. Alleed moodustavad osa maastikule iseloomulikest komponentidest ja iga konkreetse allee liiklusohtlikkust vaatab maanteeamet juhtumipõhiselt.

22. Tegite ettepaneku sätestada lk 32 p 5.2. kolhooside asutamine, kuna leiate, et kolhoosiajal olid väärtuslikud põllumaad väga hästi kasutuses.

    Planeerimisseadus annab maakonnaplaneeringule ülesandeks väärtuslike põllumaade säilimist tagavate meetmete kavandamist. Valga maavalitsus leiab, et kolhooside kavandamine ei ole meede väärtuslike põllumajandusmaade säilimiseks. Teie tehtud ettepanekuga sätestada ptk 3.1.1. punktis 5.2. asutada kolhoosid ei arvestata, kuna see väljub maakonnaplaneeringu ülesannetest, maakonnaplaneering ei saa kellelegi kolhooside asutamist ülesandeks seada.

23. Soovisite teada, mida on mõeldud lk 32 p 5.1 põllumajandusmastike avatuse all. Leiate, et kontrasti rõhutava alternatiivina võiks sätestada metsamajandusmaastike suletuse tagamise.

    Teie ettepanekuga arvestatakse ja ptk 3.1.1. punkt 5.1. sõnastatakse tekstis järgmiselt :

    1.1. Säilitada põllumajandusmaastike avatus (maastikul avanevad lähi- ja kaugvaated.

24. Tegite ettepaneku täpsustada, mida on silmas peetud lk 31 p 6 peremeheta varemete ja heakorrastamata objektide all olukorras, kus maapinnaga püsivalt ühendatud ehitis või rajatis on maatüki oluline osa ning maa on sisuliselt 100% eraomandis.

    Teie ettepanekuga arvestatakse ning ptk 3.1.1. tingimus 6 eemaldatakse sõna *peremeheta.*

25. Tegite ettepaneku täpsustada lk 31 p 6.2 osas, et tegu on vara omanike pädevuses oleva küsimusega.

    Teie ettepanekuga arvestatakse ning ptk 3.1.1 tingimus 6.2. täiendatakse sõnadega *koostöös maaomanikuga*.

26. Tegite ettepaneku eemaldada lk 44 p 1 sulgudes lause. Leiate, et tegelikkus on mitmepalgelisem ning majandatavalt kultuurmaastikult, millega me harjunud oleme ja totaalsele looduskaitsele üleminek lõpeb juba varsti kultuurmaastiku tekitatud elupaikade hävimisega ning kokkuvõttes maastikupildi vaesumisega.

    Selgitame, et ptk 3.3. punkt 1 on sulgudes toodud mõju looduskeskkonnale, kuid lause kontekst rõhutab seda, et looduskaitse alla võtmisel ja kaitse korraldamisel on ka

sotsiaalne ja majanduslik mõju, millega tuleb arvestada. Punkt ei soovita totaalselt looduskaitset. Seega Teie ettepanekut ei arvestata.

27. Tegite ettepaneku korrigeerida lk 47 p 4.1.2 teist lõiku. Leiate, et kogu transpordi mõte on teedeta maastikul jalgsiliikumisega võrreldes parema tulemuse saavutamine ehk seeläbi "ruumi kokkusurumine" ning ainult raudteele seda omandust omistada ei ole põhjust.

    Teie ettepanekuga arvestatakse ning ptk 4.1.2 teist lõiku täiendatakse järgnevalt: "… *kuna antud transpordiliigiga on erinevalt maanteetranspordist võimalik veel saavutada täiendavat ajavõitu (nn „ruumi kokku suruda").*" Nõustume, et ruumi „kokkusurumise" efekti annavad tõepoolest erinevad liikumisviisid. Võrreldes maanteetranspordiga on raudteetranspordis võimalik piirkiirusi veel oluliselt tõsta, ning seeläbi ka ajavõitu saavutada.

28. Tegite ettepaneku täpsustada lk 49 p 4.1.5 esimest lõiku. Leiate, et kergliiklus ei ole päris kindlasti kõikidele vanusegruppidele sobiv ega ka turvaline liikumisviis.

    Selgitame, et ptk 4.1.5 on kergliikluse all mõistetud ka jala käimist, mis on sobiv kõikidele vanusgruppidele. Nõustume, et kergliiklus ei ole alati ohutu, mistõttu on ka maakonnaplaneeringus rõhutatud vajadust tõsta kergliiklejate turvalisust. Teksti täiendavate selgituste sisseviimist ei pea vajalikuks ja seega Teie ettepanekut ei arvestata.

29. Tegite ettepaneku lisada lk 51 teise lõiku kergliiklusteede planeerimise põhimõtete hulka otstarbekus.

    Teie ettepanekuga arvestatakse ja ptk 4.1.5 lisatakse põhimõtetesse „otstarbekus" järgnevalt: *Esmatähtsateks põhimõteteks kergliiklusteede planeerimisel on võrgustiku turvalisus, selgus, ühtlus, pidevus ja otstarbekus.*

30. Tegite ettepaneku kaaluda maakonnaplaneeringu KSH aruande mahukuse olulist vähendamist.

    Teie ettepanekuga ei arvestata, kuna maakonnaplaneeringuga antakse suunised üldplaneeringute koostamiseks. Leiame, et mõned teemad vajavad põhjalikumat lahtikirjutamist ja põhjendamist just eesmärgiga anda omavalitsustele teavet selle kohta, millega tuleks üldplaneeringute koostamisel arvestada, et vältida ja vähendada võimalikke olulisi keskkonnamõjusid.

Valga maakonnaplaneeringu 2030+ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise avaliku väljapaneku tulemuste **avalik arutelu toimub 23.03.2016 kl 15.00** Valga Maavalitsuses.

Palume Teil Valga Maavalitsust **hiljemalt 31. märtsiks 2016 kirjalikult teavitada**, kas antud selgitused rahuldavad Teid ning vastuskirjas välja tuua iga tehtud ettepaneku lõikes, kas loobute ettepanekust või jääte esitatud ettepaneku juurde.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Margus Lepik
maavanem

Margis Sein, 766 6133, margis.sein@valga.maavalitsus.ee